

GLAS GORENJSKE

UREJA URELENIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, KOROSKA C. 6; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESECNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Poglejmo resnici v obraz

Popraviti moramo tisto, kar so podjetja zagrešila z nerealnimi plani

Kranj, 22. decembra.

Na današnji skupni seji Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora v Kranju, sta bili poglavitni točki dnevnega reda: razprava o poročilu Sveta za gospodarstvo o izpolnitvi družbenega plana v prvih devetih mesecih letošnjega leta in Odlok o spremembah odloka o druž. planu okraja Kranj za leto 1954.

Če pogledamo finančno izpolnitev plana za prva tri četrtletja letošnjega leta lahko takoj opazimo, da so gospodarske organizacije planirani letni dobiček v višini 2 milijardi 930 milijonov 739.000 dinarjev dosegle s 3 milijardami 733 milijoni 262.000 dinarji, kar pomeni že 127 odstotno letno izpolnitev. Predvideva pa se, da bo celotni plan dobička dosežen celo s 164 odstotki.

Finančna realizacija proizvodnje, ki je v prvem polletju znašala 58%, letnega plana, se je v tretjem tromesečju povečala za 30-32%, medtem ko je ocena za zadnje tromesečje — upoštevaje akcijo za znižanje cen — celo nižja in znaša 29%. Tako bo po sedanjih ocenah letna realizacija dosegla s 119 odstotki, ali 19 odstotkov nad planom.

Količinska izpolnitev 9 mesečnega plana pa je bila dosežena z 79 odstotki. Ker upravičeno lahko pričakujemo, da ne bo proizvodnja v zadnjem tromesečju manjša od 9-mesečnega povprečja, lahko trdimo, da bo konec leta proizvodni plan presežen za 5 do 6 odstotkov.

Nastaja torej občutna razlika med vrednostno in količinsko izpolnitvijo letošnjega družbenega plana, ki znaša 13 do 14 odstotkov. Od te razlike odpade približno 3% na povečanje bruto produkta za nepredvideno obdavčenje s promet. davkom onega dela izvoznih tkalnic, ki so bile zaradi trenutnega zastoja v izvozu prodane na domačem trgu. Ostalih 10 do 11% razlike pa je predvsem pripisati povečanju prodajnih cen.

O neupravičenem porastu cen v letošnjem letu smo že mnogo govorili. Navajali smo, da je osnovni vzrok za porast cen predvsem v tem, da so podjetja

zaradi nekaterih nejasnosti v kalkuliranju (morda tudi delnega nezaupanja v naš gospodarski sistem), računala z znanimi podražitvami surovin in ostalega proizvodnega materiala.

Ta bojazen pa se je pokazala kot neupravičena, tembolj zaradi tega, ker se materialni stroški podjetij na splošno niso povečali, marveč so bili celo relativno nižji od planiranih. V treh tromesečjih 1954 so znašali le 75%, medtem ko bi do janskemu porastu obsega proizvodnje ustrezala 79 odstotna letna realizacija.

Odborniki so v nadaljevanju razprave sprejeli tudi Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o družbenem planu okraja Kranj za leto 1954. Iz sprejete ga odloka povzemamo nekatere pomembnejše ugotovitve:

Upoštevaje višino sredstev, ki bodo zaradi spremembe republiških planskih instrumentov na razpravi sprejeli tudi Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o družbenem planu okraja Kranj za leto 1954. Iz sprejete ga odloka povzemamo nekatere pomembnejše ugotovitve:

Ceprav že sama sestava družbenega plana zasluži vso našo

razpolago za negospodarske investicije, se bodo plani na nekaterih negospodarskih investicijah spremenili oziroma dopolnili: približno 1 milijon dinarjev več bodo lahko uporabili v občini Besnica za dograditev ceste Jamnik—Dražgoše. Tudi račun za stavbo Ljudske milice v Cerkljah, katere gradnja prvotno ni bila predvidena v družbenem planu, bo plačal v znesku 2.904.000 dinarjev. Pri ostalih negospodarskih investicijah ni bistvenih sprememb.

Zelo pomembna pa je sprememba III. dela družbenega plana (točke b, c in d), ki govori o »Deležu mestnih občin s posebnimi pravicami« o odstotku udeležbe na dobičku. Tako se Ljudskemu odboru mestne občine v Kranju poveča udeležba od 53 odstotkov na 62,89 odstotkov, Trzinu pa se zmanjša od 77 odstotkov na 71,25 odstotkov, medtem ko se delu LOMO Škofja Loka na delu ostanka dobička, ki pripada OLO po odbitku udeležbe mestnih občin, poveča od 7,4 na 9,2 odstotka.

Predstavnik občine Cerklje je zahteval spremembo današnjega popravka družbenega plana, in sicer tako, da bi se od dodat-

nega izrednega kredita, ki ga je dobil LOMO Kranj od Izvršnega sveta, vzame 2.400.000 dinarjev za plačilo računov vodovoda v Velesovem, ki je že dograjen. Vendar tega predloga odborniki niso izglasovali.

Po odmoru so odborniki razpravljali še o nekaterih manj pomembnih gospodarskih problemih ter o dodatni točki dnevnega reda, ki jo je predlagal predsednik OLO tov. Kosmelj, o imenovanju Komisije za delovne spore.

A.

Nov zdravstveni provizorij v Kranju

OB ZDRUŽITVI OKRAJNIM SINDIKALNIM SVETOV KRANJSKEGA IN RADOVLJSKEGA OKRAJA

V družbenem upravljanju je bilo premalo sodelovanja

Preteklo soboto dopoldne sta se v Kranju sestala Okrajna sindikalna sveta kranjskega in radovljanskega okraja in na skupščini sprejela sklep, da se oba foruma združita v enoten organ, ki bo v skupnosti komun na Gorenjskem predstavljal enotno sindikalno vodstvo Gorenjske.

Pri združitvi sindikal. vodstva za vso Gorenjsko ne gre za neko novo upravno formacijo, temveč le za korak naprej pri razvijanju in demokratizaciji

družbenih odnosov. Družbeno za vso Gorenjsko ne gre za neko novo upravno formacijo, temveč le za korak naprej pri razvijanju in demokratizaciji

Važna naloga za naše sindikate bo v prihodnje voditi tako politiko, da bo delo v krajevnih sindikalnih svetih v komunah čimbolj okrepljeno. Sveti bodo morali posvetiti posebno pozornost delovni storilnosti, zlasti še z ozirom na način nagrajevanja v prihodnjem letu. Sindikalne organizacije bodo morale pregledovati in popravljati delovne norme, vsklajati tarifni pravilnik in voditi borbo za dvig proizvodnje. Naše gospodarske težave bomo v prvi vrsti odpravili le z večjo proizvodnjo in to bi morali sindikati delovnim ljudem vedno tolažiti.

Posebno vprašanje, pri katerem so se na skupnem zasедanju OSS zadržali, pa je prehrana delovnih ljudi. Družbena prehrana je v glavnem v rokah gostinstva, ki je obremenjeno z različnimi družbenimi obveznostmi ter je zaradi tega hrana dostikrat draga. Nezadostna prehrana pa prav gotovo vpliva na delovno storilnost ter bodo zaradi tega sindikati morali temu posvetiti več pažnje. Zelo prav bi bilo, če bi večja podjetja ustanovila za svoje delavce in nameščence restavracije, ki naj bi seveda poslovale po gospodarskem računu, vendar naj bi bile oproščene družbenih dajatev. Prav tako pa naj bi jih za manjše tvorne in podjetja ustanovljali ljudski odbori mestnih občin, — pa tudi okrajni ljudski odbori. Na ta način bi se prehrana bistveno izboljšala in delovni ljudje bi v teh restavracijah dobili zadostno in dobro hrano. To pa bi zagotovo vplivalo tudi na povečanje proizvodnje.

Ne varajmo samega sebe!

Zavedajmo se odgovornosti pred delovnim ljudstvom

Pred nekaj dnevi sta zvezna odbora za gospodarstvo obeh zborov Zvezne ljudske skupščine že zaključila razpravo o družbenem planu za prihodnje leto. Tudi republiški gospodarski organi bodo kmalu končali z delom, medtem ko Svet za gospodarstvo okr. Kranj pravkar dokončuje zadnje finančne izračune.

Ceprav že sama sestava družbenega plana zasluži vso našo

pozornost, o tem ne bi več pisali. Omembe vredno pa je sestavljanje družbenega plana za prihodnje leto prav posebno zaradi nekaterih pojavov, ki mečejo dokaj slabo luč na nekatera podjetja in ki nas lahko pripeljejo do enakih gospodarskih anomalij kot je bil to primer v letošnjem letu. O vseh teh problemih so se namreč pogovorili preteklo sredo v nabito polni dvorani OLO v Kranju, direktorji in računovodje ter predstavniki delavskih svetov in upravnih odborov skoraj vseh proizvodnih podjetij v kranjskem okraju. Iz precej živahne razprave lahko povzemamo, da je gledanje nekaterih gospodarskih organizacij na planiranje za prihodnje leto dokaj neodgovorno, ker hočejo nekateri ponoviti prakso iz letošnjega leta in vnesti v svoje planske določene materialne rezerve. Če bi razlike med akumulacijo, ki jo lahko dajo posamezna podjetja in planirano v prihodnjem letu bile majhne, tega ne bi niti omenjali. Toda gre za vsoto 700 milijonov din družbene akumulacije! Toliko manj so namreč planirala podjetja kranjskega okraja. Na osnovi letošnjih predračunov pa bi lahko ta znesek več ali manj z lahkoto prispevala naši skupnosti.

Nihče ne zanika določenih gospodarskih težav naše države, ki so tako objektivnega kot subjektivnega značaja. Vendar je tako nezaupanje v naš gospodarski sistem skrajno neumestno in neodgovorno. Če sedaj pa je z zveznimi gospodarskimi instrumenti zagotovljeno, da bodo vsa nad planom realizirana sredstva podjetjem pobrana. To je vsekakor ukrep, ki bo že v kalu zatri razne nepravilnosti, ki bi se v nasprotnem primeru lahko pripetile.

Vendar ne gre za to, ali bo v podjetju ostal presežek ali ne. To pravzaprav ne bi bilo tako pomembno, če ne bi pri tem šlo za celotno naše gospodarstvo in življenjsko raven v vsej državi. Ali se nekatera podjetja ne morejo še osvoboditi ozkega gledanja le na svoje podjetje? Zakaj ne bi skušala čimveč prispevati k stabilizaciji našega

tržišča, ki je bilo letos vse prej kot urejeno?

Voditelji naših podjetij se morajo zavedati odgovornosti, ki jo imajo pred delovnimi kolektivi, sami kolektivi pa bodo morali predvsem bolj sodelovati pri sestavljanju svojega proizvodnega plana, ker je od zdravega planiranja odvisen v prvi vrsti tudi življenjski standard vsakega posameznega delavca. Zato ne bomo smeli dopustiti več, da bi se ponovile napake iz leta 1952, 1953, še najmanj pa letošnjega leta, ker bi bile posledice sicer vedno hujše.

In končno zavedajmo se izreka: »Ne plujmo v lastno skledo!«

I. AUSEC

Širom po Gorenjski so proslavili Dan JLA

Kranjska »Svoboda« je skupno s pripadniki JLA v Kranju na večer pred praznikom Jugoslovanske ljudske armade priredila svečano akademijo v veliki dvorani Sindikalnega doma. Po državni himni in skrbno pripravljenem govoru, je orkester »Svobode« odigral dve daljši skladbi. Zlasti drugo — uverturo »Orfeus pod zemljo« — precej zahtevno, je orkester izvajal zadovoljivo in so jo tudi poslušalci sprejeli z navdušenim ploskanjem. Po recitacijah je še moški pevski zbor zapel nekaj pesmi.

Na Javorniku pa je v počastitev Dneva JLA imel uspešno telenov. akademijo TVD »Partizan«. S to akademijo je javorniški »Partizan« zaključil tudi najuspešnejše leto svojega obstoja. Občinstvo je bilo z akademijo izredno zadovoljno in jo je ocenilo za doslej najboljšo telenov. akademijo na Javorniku.

Na svečani prireditvi v počastitev Dneva JLA, ki so jo imeli v Radovljici, je sodeloval pevski zbor jeseniške »Svobode« ter mestno gledališče z Jenšic s Petrovičevim komedijo »Vozel«.

Tudi na Bledu so imeli svečano akademijo. Po končani akademiji pa so predstavniki enot JLA imeli sprejem v hotelu Toplice, kamor so povabili okoli 250 zastopnikov ljudske oblasti, političnih in drugih organizacij.

V dvorani Sindikalnega doma na Jesenicah je bila v sredo zvečer slavnostna akademija v počastitev dneva JLA, ki jo je organiziral UROJ Jesenice. O pomenu dneva JLA je govoril major Marinkovič iz Radovljice, kulturni program pa so izvajali: godba na pihala in mešani pevski zbor jeseniške »Svobode« ter recitatorji jeseniške gimnazije. Akademija je lepo uspela, žal pa je bil obisk kljub razposlanim vabilom vsem rezervnim oficirjem in ustanovam na območju Jesenic, zelo slab. Mislimo, da je tak odnos do počastitve praznika naše slavne ljudske armade, vse graje vreden.

Bralcem in naročnikom sporočamo

Današnja številka našega lista je zaradi občutnega pomanjkanja papirja izšla samo na štirih straneh. Cenjene naročnike in bralce prosimo, da nam to oprostite. Uredništvo bo čimprej skušalo zagotoviti zadostne količine papirja. Če v noveletni številki, ki bo izšla v četrtek, 30. decembra zjutraj, bomo povečali obseg in poleg tega pripravili našim bralcem tudi ličen stenski koledar za leto 1955.

V noveletni številki bomo pričeli s široko akcijo pod imenom:

»JANUAR — MESEC GLASU GORENJSKE«

S tem želimo naše uredništvo še povečati krog naših prijateljev in bralcev. Že v prvi številki prihodnjega leta bomo razpisali veliko nagradno križanko v naslednjih pa več nagradnih anket. Za zaključek te velike akcije pa razpisuje uredništvo tednika »Glas Gorenjske«

VELIKO NAGRADNO ZREBANJE

s lepimi in bogatimi nagradami. Povemo naj le, da srečne izžrebance čakajo radio aparat, kuhinjska oprava, gradbeni material, tekstilno blago in še mnogo drobnih, praktičnih dobrot v vrednosti pol milijona dinarjev. Številne nagrade so darovala za naše naročnike podjetja iz vse Gorenjske.

Velikega nagradnega žrebanja, ki bo v prvi polovici meseca marca se bodo lahko udeležili vsi naši naročniki, ki bodo imeli za vse leto vnaprej plačano naročnino. Ostalih nagradnih razpisov pa se bodo lahko udeležili vsi naši bralci.

Da bo vsem naročnikom omogočeno sodelovanje pri velikem nagradnem žrebanju, jih bodo konec januarja in v začetku februarja obiskali pismonoše z izpolnjenimi položnicami in naročniki bodo lahko brez tekanja in izpolnjevanja položnic plačali naročnino za leto 1955 kar na domu. Zato vsem naročnikom sporočamo, da jim do obiska pismonoša naročnino ni treba pošiljati.

Ob koncu naročnikom in bralcem sporočamo še to, da bo v prihodnjem letu naš list redno prinašal uradno prilogo Okrajnega ljudskega odbora zveze gorenjskih komun, opremljeno s poljudnimi komentarji.

UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«

Iz vsebine

Vsaka komuna ima svoje posebnosti

PARTIZANSKE RAZGLEDNICE

Bogata dežela revnih ljudi

KRANJSKA »SVOBODA« PRED ODGOVORNO NALOGO

Plodno prosvetno delo v Podnartu

PO GOSTOVANJU LJUBLJANSKE DRAME V KRANJU

Sport — šport — šport

ZREBANJE 61. KOLA DRŽAVNE LOTERIJE

Menda so še vedno na svetu ljudje, ki ne vedo, da se je druga svetovna vojna končala že pred skoraj desetimi leti. Pred nekaj dnevi so se namreč oblastem prijavili štirje japonski vojaki, ki so deset let živeli v pragozdovih Nove Gvineje in ves ta čas niso vedeli, da je vojne konec. V kratkem se bodo vrnili na Japonsko.

GONJA PROTI »MUSLI-MANSKIM BRATOM« SE NADALJUJE

Te dni se je pričel v Kairu doslej največji sodni proces proti 47-članski skupini pripadnikov organizacije »Muslimanski bratje«. V tej skupini, ki je doslej največja, ki je bila pred sodiščem, je tudi nekaj policijskih oficirjev.

OSTER PROTEST

Ciprski episkop Kiprijanos je ostro protestiral pri premieru angleške vlade Churchill, pri vodji laburistov Attleeju, pri vodji liberalcev Daviesu in pri predsedniku Spodnjega doma Morrisonu, ker so britanske čete streljale na prebivalce Cipra. Prebivalci tega otoka, ki je sedaj pod angleško upravo, želijo biti priključeni h Grčiji in zato že nekaj mesecev demonstrirajo proti angleškemu protektoratu.

8 LET OSVOBODILNE VOJNE

Predsednik Vietmina Ho Si Minh je v svojem govoru ob priliki 8-letnice osvobodilnega boja dejal, da se v deželi pričinja ostra politična borba, ki bo marsikdaj težavnejša kot je bila vojna, v kateri so izbojevali zmago.

NEZADOVOLJSTVO SICILSKE POKRAJINSKE VLADE

Ameriška petrolejska družba, ki ima pravico izkoriščati nafto na Siciliji je sklenila, da bodo prenehali s črpanjem petroleja iz vrelcev v bližini Raguse. Sklep družbe je izzval veliko nezadovoljstvo in presenečenje sicilske pokrajinske vlade, je zaradi tega vložila protest.

Vsaka komuna ima svojo posebnost

V teku so konference za združitev političnih vodstev po komunah Konference naj same najdejo vsebino svojega dela

Razpravljanje o komunah je pri naših ljudeh naletelo na veliko zanimanje. Na sestankih so bili podrobno poučeni o poteku priprav za formiranje komunalnih skupnosti na Gorenjskem. Širokim plastem delovnih ljudi je danes naloga in funkcija bodoče komune jasna in razumljiva, prav tako pa jim je znano in razumljivo družbeno upravljanje. Vendar smo že večkrat naleteli na zanimiv pojav; ljudje namreč hočejo prehiteti sam razvoj formiranja komun in pri tem ne upoštevajo objektivnih okoliščin, ki nujno vplivajo na ustanavljanje komunalnih skupnosti. Dosedanja razprava v vrstah Socialistične zveze in Zveze komunistov, ki je dobila pravno osnovo na zborih volivcev, nam danes jasno kaže konkretno pot

pri izvajanju programa organizacije komun.

V zadnjih dneh se politične organizacije temeljito pripravljajo na združitev občinskih političnih organizacij po komunah. Konference, ki bodo v ta namen sklicane, imajo po svoji vsebini zgodovinsko vlogo pri reševanju političnih in gospodarskih vprašanj v bodočih komunah. To delo so konference že opravile v komunah Jesenice in Poljanske doline. Združile so se organizacije Zveze komunistov, takoj za tem pa tudi organizacije SZDL. Po našem mnenju

Kdo naj bi bili zastopniki organizacij na teh konferencah? Po našem mnenju to ne bodo konference, ki so ob koncu leta običajne, kjer se polaga obrazloženo o delu v preteklem letu.

Te konference bodo imele za svojo nalogo, da opravijo prvi zgodovinski akt pri oblikovanju komunalnih skupnosti in mu dajo tudi močno politično vsebino. Na konferenci se bodo srečali občinski politični predstavniki, ki bodo zrušili dosedanje ozke okvire občinskih meja iz svojih vrst izvolili enotno politično vodstvo komune, katerega naloga bo, usmerjati in razvijati druž. upravljanje v komunalni skupnosti.

Problemi, ki jih že zasledimo na teh konferencah so tako različni, da v nobenem primeru ne moremo govoriti o nekem okviru, ki naj bi veljal za vse komune. Vsaka komuna ima namreč svoje specifičnosti. Nihakor ne moremo vsklajati nalog jesijske komune z nalogami komune v Poljanski dolini, ki bo imela izredno veliko dela z zaostalostjo v proizvodnih odnosih.

Prav zato, ker imajo vse bodoče komunalne skupnosti tako različne pogoje svojega razvoja, danes ne moremo dajati nobenih navodil in »receptov«, kako naj se razvija razprava in o čem naj govorijo politični predstavniki na teh konferencah. Svojo pravo pot, razpravljanje in sklepanje o nadaljnjem delu bo morala izluščiti vsaka konferenca za sebe.

Na Homcu pri Kamniku gradijo postajo

Pred kratkim so na Homcu pri Kamniku začeli z gradnjo novega postajnega poslopja. V

narodnoosvobodilni borbi je bila ta postaja popolnoma porušena in vsa leta po vojni morajo čakati potniki na vlak kar na dežju, snegu in mrazu. Niti lesene lope niso postavili, čeprav izstopa in vstopa tu dosti potnikov (povprečno ob vsakem vlaknu 20 do 30). »Kolodvor« je predstavljala le vegasta lesena tabla s komaj čitljivim napisom.

Iz Nomnia

Nomenj, majhna vasica, ki je med narodnoosvobodilnim bojem izmed vseh bohinskih vasi največje trpela, — saj so jo ob uporabi Nemci zažgali, v svarihi metali v ogenj žive ljudi in potem polnili svoje lepake z nomenjskimi vaščani skoraj vselej, kadar so streljali talce, — se svojega dneva, ko je bil v krvi zaduščen upor, vsako leto spomni z lepo delovno zmago. Lani so spustili v pogon svojo električno centralo in tako dobili v vasi električno luč, letos pa so svojo vasio razsvetlili z neonsko razsvetljavo. Kar prijetno je človeku, ko se ponoči pelje skozi lepo razsvetljeno vasio, če pomisli, da javna razsvetljava niti v vseh mestih ni urejena. Podjetnost in marljivost Nomenjcev je prav gotovo lahko marsikomu vzgled; njihove delovne zmage, ki jih praznujejo vsako leto na dan, ko je Bohinj planil v upor proti okupatorju, pa pričajo, da tistih dni niso in ne bodo pozabili.

Zato je bil res že skrajni čas, da je Železnica začela urejevati to postajališče. Škoda je le, da so se odločili v tako poznem jesenskem času. Čeprav imajo temelj — ki kažejo, da bo splotje dovolj veliko in bo ustrezalo zahtevam kraja — že zabetonirane, z gradnjo zaradi vremena letos pač ne bodo prišli daleč. Pričakujemo pa, da bo delo končano vsaj do prihodnjega poletja in da ne bo tako kot v Domžalah, kjer postaja že več let — ne na novo gradijo — ampak samo povečujejo!

Med drugo svetovno vojno so postaje ob kamniški progi zelo trpele. Z dograditvijo homške pa bodo vse štiri, ki so bile porušene, obnovljene (Duplica, Homec, Jarše, Trzin).

O dveh daljnih deželah

ki sta nam vendacle blizu

Bojiti deže'a evnih ljudi

»INDIJA JE DEZELA siromskih ljudi, a vendar ni siromašna dežela«, je dejal poznavalec indijskih razmer P. Datt.

Povedal je veliko resnico! — Glede na ogromne zaloge vsakovrstnega zemeljskega bogastva, je skoraj nerazumljiva beda velikega števila malih ljudi, če ne bi upoštevali, da so z deželo upravljali do pred kratkim tujci, ki niso želeli, da bi se vsa ta bogastva izkoriščala. Indija ima vse pogoje, da se razvije v napredno, industrijsko državo. Ima ogromne zaloge premoga in železa; mangana na-

Na zadnji seji so odborniki Okrajnega ljudskega odbora v Radovljici poleg nekaj manj važnih vprašanj razpravljali tudi o zaščiti in varstvu kulturnih spomenikov. Posebna komisija, ki se je nekaj mesecev pečala s tem delom, je pripravila vrsto tehničnih predlogov. Pri svojem delu je komisija upoštevala v glavnem dve načeli in sicer zagotoviti nemoten gospodarski razvoj prizadetih krajev (tistih namreč, ki bi prišli v poštev za zaščito) in zavarovati vse kulturne značilnosti, ki bi na vsak način morale ostati tam kjer so, kot zgodovinski spomenik. Prav tako je komisija v svojih predlogih upoštevala vse izredne prirodne posebnosti, ki bi jih bilo treba zaščititi. Razprava o teh vprašanjih je bila zelo pestra, vsi odborniki pa so se strinjali s tem, da je treba na vsak način zaščititi nekatere kraje kot n. pr. ves Bohinjski kot, Triglavsko jezero itd. Prav tako so bili odborniki enotni, da je treba zavarovati vse spomenike NOB, ki naj bodočim rodovom priča o junaštvu ljudstva, ki se je uprlo zavojevalcu.

V nadaljevanju razprave so odborniki ugotovili, da je potrebno ustanoviti pokrajinski muzej v Radovljici. Komisiji so naročili, naj podrobneje izdela osnutke predlogov, ki naj bi bili gotovi do konca januarja prihodnjega leta, nakar bi jih sprejel OLO in poslal izvršnemu svetu v razpravljanje.

Za finančno samostojne zavod so odborniki OLO proglasili Dijaški dom v Bohinjski Bistrici in Vzgojni dom v Kanin gorici ter sprejel priporočila Občinskim ljudskim odborom, da posvetijo družbenemu upravljanju v šolstvu vso pozornost.

Iz Moravč

Zadnjič sem iz pogovora s tovarišem Pestotnikom, namestnikom predsednika ObLO Moravče izvedel, da tudi v tem, sicer malo zakonitem — a v narodnoosvobodilni borbi toliko pomembnem kraju nameravajo postaviti monumentalni spomenik, ki naj bi bil majhna oddolžitev in skromen spomin za velike ljudi, ki so dali svoja življenja v naši osvobodilni revoluciji.

Spomenik bo stal sredi Moravč, na odcepu ceste na Vače. Staro in razpadajoče obzidje okoli bivšega župnišča so že pričeli podirati in razširjati cestnišče. Zgradili bodo novo nizko stopničasto škarno, na oči pa bo stal spomenik na masivnem marmornem podstavku velik kip borca (delo kiparja Kosa).

Finačna sredstva za ta spomenik, ki bo vredvidoma stal okoli 1.200.000 din, so v glavnem že zagotovljena. Veliko so dali prebivalci sami, nekaj ustanove in organizacije v domači občini, precej pa tudi zasavska podjetja (Trbovlje, Hrastnik).

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Ivo Porenta - Vojko

3

Partizanske razglednice

Halka

Prva noč ofenzive. Težka tišina je ležala v zraku in tlačila. Ljudje so ležali v snegu, molčali in drgetali. Trzali so s telesi in z muko pregibali drevene ude. V noči, ki je bila prazna in ki ni ničesar obetala. —

Ste se že kdaj v gorah prerivali po zametih? V času, ko že gamsi pobegnejo v varno zavetje gozdov in ko veter pometa po vrhah, kakor po prazni bajti? Ko votlo bobniho plazovi in si utirajo pot v dolino? Vas ni bilo strah bele smrti? — Kruta je zima v gorah!

Tista noč je bila dolga kakor teden. Zjutraj se je obetal prijeten dan. Drevje in grmovje se je svetilo kot suho zlato.

Zarano smo napadli. Ko se je Nemcem posrečilo ustaviti prvi napad, je prišlo do drugega, tretjega, četrtega. Bataljona sta tolkla z vso silo po Svabih, ki so se umikali, se plazili od skale do skale, od drevesa do drevesa. Kasneje se je sovražnik zbral in zasedel vse položaje na grebenih Gosjaka, Stola in Zabreške planine ter počakal na naslednje jutro, ko je pod zaščito težkega orožja spet pritisnil.

Jutro tretjega dne bojev je bilo živo in sneg je še vedno naletaval. Veter ga je raznašal in izravnaval z njim globeli ter brisal gaz, ki smo jo puščali za seboj. Tretji dan brez hrane... Glad je vrtal v želodce in žeja je sušila ustnice. Kakor da bi drobje izpuhtevalo...

Utrali smo si pot v nedotaknjeno belino, v katero smo se zdaj bolj, zdaj manj ugrezali. Težko sopeč smo se borili s sivim snegom. korak za korakom, veter pa nam je brlil v obraz in nas tiščal nazaj...

Nanadli so z vso silo. Razvila se je ena izmed največjih borb v zgodovini bojev Kokrškega odreda. Nemci so najhuje pritisnili na Poljski planini. Na čelu so bili esesovci. Ko so po grebenu, ki je bil ves čas pod ognjem naših mitraljezov prodrli nekaj kilometrov, jim je sledila pehota, ki naj bi utrdila položaje. Esesovci bi med tem udarili proti vzhodu in zapadu in s tem razširili ramena klinu. Potem bi prodirali dalje in se šele nad Poljsko planino obrnili proti jugu, sklenili obroč in nagnali I. bataljon, ki je bil tam vkopan, pred mitraljeze nemške pehote.

Zgodilo se je drugače.

Vihar je bil raztrgal oblake nad Stolum in metež je pojeval. Bataljon postavlja taborišče in kuharji ropočejo z lonci. Po petih dneh se bomo prvič do silega najedli vročih žgancev in zima bo postala spet lepa in življenje čudovito. Vriski odmevajo z robu...

Gandhijev sodelavec Ačaraja Vinoba Bhawe, stoji na čelu gibanja indijskih kmetov za zemljo. Na sliki: kmečko zborovanje v pokrajini Orissa. Na skrajni levici sedi Vinoba Bhawe.

radi kolonialne politike ni izkoriščalo. Razvoju industrije niso posvečali nobene pozornosti. Ton gospodarskemu življenju je dajalo zaostalo, primitivno kmetijstvo. Se 1941. leta je živelo na vasi 87 odstotkov vsega indijskega prebivalstva, le 13 odstotkov pa v mestih.

Na vasi se je obdržalo še precej fevdalnih oblik gospodarjenja. Na eni strani imamo peščico veleposestnikov, ki imajo v svojih rokah skoraj vso zemljo, na drugi strani pa kmete brez zemlje. V provinci Madras ob vzhodni obali Indije drži 136 veleposestnikov v svojih rokah 85 odstotkov vseh delovalnih površin.

Zaradi take razdelitve zemlje so se razvile različne oblike zakupništva, ki pa se še zapletajo z vsemi mogočimi in nemogočimi posredovalci zakupov, ki spet po svoje odirajo kmeta — brez zemljiša.

Odkar je Indija postala samostojna, vlada in osebno njen predsed. Nehru, posvečata vso skrb tudi modernizaciji kmetijstva. Hkrati z izgradnjo hidrocentral se gradijo naprave za namakanje, grade se tovarne za izdelovanje kmetijskih strojev itd. Toda to ni lahko delo, če pomislimo na stanje, ki je bilo prevzeto kot dediščina žalostne preteklosti. Delo je še toliko težje, ker se hočejo izgladiti vsa protislovja na indijski vasi, ki se odražajo pred-

Na poti napredka

KLJUB VSEM ZAPREKAM.

ki se postavljajo na pot modernizacije Indije, je Indija, odkar je dobila samostojnost, močno napredovala. Vidi se, da so na delu revolucionarne sile, ki so se kalile v boju za indijsko samostojnost. Boj za osvoboditev Indije izpod tuje kolonialne uprave, se je bil dolga leta. Eno najmarkantnejših figur v tem boju je bil nedvomno Mahatma Gandhi, ki je postal simbol svobodne Indije. K neustrašnim borcem za svobodo in napredok dežele pa moramo pristiati tudi predsednika republike dr. Prasada in ministrskega predsednika Pindit Nehruja.

Indija se danes otresa zaostalosti in z ogromnimi koraki hiti, da bi nadoknadila zamujeno. Grade se nove tovarne, odpirajo novi rudniki, nove bolnice, kulturne ustanove itd.

Politika današnje, svobodne Indije je konstruktivna in aktivna politika miru. Zaradi tega in zaradi ogromnih naporov, ki jih indijsko ljudstvo vlaga, da bi preobrazilo svojo deželo in jo izvelo iz stoletne zaostalosti, ves napreden svet s simpatijami gleda na to veliko azijsko državo.

'Svoboda' Kranj si nalaga veliko odgovornost

Lep uspeh ob uprizoritvi Čufarjevega „Poloma“

Delo dramske sekcije delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« Kranj je po nekaj obetajočih poizkusih že domača pred treh leti zamrlo. Aktivne niso bile ta čas tudi ostale sekcije »Svobode«, — z edino izjemo Prešernovega pevskega zbora, ki ga itak v kakršnikoli organizacijski obliki od Ljudske prosvete preko SKUD do »Svobode« oživlja in žene v lepo rast osrednja osebnost dirigenta Petra Liparja.

Ob takem stanju smo pomirjeno ugotavljali, da v Kranju itak deluje in orje kulturno ledino poklicno gledališče; vsi smo napol zavedno zatiskali oči pred dejstvom, da poklicno gledališče ni orač, temveč le sejalac plemenitejšega zrna kulture — umetnosti, da pa mora težaško delo oranja ledino opraviti nekdo drugi. Ta drugi je lahko samo »Svoboda«.

Zaradi odsotnosti takega vmesnega činitelja, kot je amaterska dramska družina, je v kulturnem življenju Kranja zazijala široka vrzel. Veliko preveč dolovnih ljudi je obsedelo po zakajenih beznicah zato, ker jim Prešernovo gledališče govori v jeziku, ki ga še ne razumejo; mnogo mladih ljudi, ki jih žela po lepoti in njeni odrski emanaciji, se je s svojo skrito

željo v srcu potikalo — najraje v dvoje — po temnih dvoratih; vodstvo Prešernovega gledališča je vsa ta leta nihalo med dvema ciljema: umetniški nivo in množični obisk. Žitje dveh tako raznorodnih prvin pa je brez katalizatorja izključeno.

Katalizator, posrednik je amaterski oder. Ta bo moral naučiti najpreprostejše občinstvo teatarske abecede, njegov repertoar, ki je za ambiciozno poklicno gledališče preskromen bo več med abecednikom in literarnim umetnino. Tu se bo v marsikaterem obiskovalcu zbudila nezavedna misel, želja in potreba po nečem, česar ne zna imenovati, čemur mi pravimo z nekoliko patetično besedo kulturni dvig širokih ljudskih množic.

»Svoboda« Kranj se iz matjevskega spanja trebuja v razgibanu življenju. — tudi njen dramski odsek. Uprizoril je dramo »Polom«, delo znanega proletarskega pisatelja samouka, ki se je iz pastirja in mizarskega vavca dvignil do mnogo obetajočega pisatelja, pa mu je prav takrat, ko je pričel kot pisatelj dozorevati, utrla življenjska fašistična krogla.

Res ni moja bolezen, da bi poročila o gledaliških predstava

vah pisal v superlativih in več vlnudnosti je bilo v mojem obisku male dvorane Sindikalnega doma, kot radorvednosti in žeje po umetniškem užiku. Tem večje je bilo presenečenje, ko so režiser Ado Klavara in njegova dramska družina odvijali na odru epizodo iz težkih dni krize, kakor jo je dramaturško sicer okorno, toda iskreno, z ljubeznijo in globoko vero v zmago delavskega razreda zapisal Tone Čufar.

Predstava družine, v kateri so razen dveh, treh izkušenih amaterjev sami začetniki (vendar nekateri izraziti odrski talenti), je izpričala toliko resne

volje, poštenega dela in zavesti odgovornosti do svojega občinstva, da so posamezne začetniško krne figure zbledele v močnem vtisu skupne podobe. Z enim samim nastopom se je družina uvrstila med prve amaterske odre Gorenjske. Dobra izbrani tipi, izredno smiselno, logično podajanje teksta, skrb za lepo izgovarjavo, zlitje velikih odrskih izkušenj režiserja z mlado vneto igralcev, dostojna tehnika in zlasti odsotnost vsakega odrskega klica opravičujejo to trditve.

Dramska sekcija »Svobode« Kranj si je s to predstavo, ki ne sme ostati enkrat in slučajni uspeh, naložila veliko odgovornost.

Komendčani so gostovali v Kamniku

Letošnja gledališka sezona v Kamniku se je začela v znamenju gostovanj. Bežigrjanci so se predstavili z »Vdovo Rošinko«, Radomljani s »Cigani«, preteklo nedeljo popoldne pa so uprizorili igralci iz Komende duhovito komedijo Dubrovčana Marina Držića »Dundo Maroje«.

Predstava je bila za Kamničane zelo zanimiva, saj so se prvič srečali s komedijo, napisano v duhu renesanse (njena prva predstava je bila že pred 400 leti — t. j. leta 1550).

Komedija je smešna povest o starem dubrovniškem trgovcu Maroju in njegovem lahkomiselnem sinu, ki trosi očetov denar v tujini. Godi se v 16. stoletju v Rimu, kjer se osebe srečujejo in se spoznavajo kot stari znanci iz domovine. Držić povsod najde izraz za smešno situacijo. Komedija zabavlja, zabava, vzbuja smeh in je polna originalnih izrazov in domislic. Težišče ima v obširni intrigi, ki jo vodita slugi Pomet in Popiva in je polna šaljevih aluzij na dubrovniške razmere, gledane iz perspektive velikega svetovnega mesta.

Kako pa so jo nam prikazali gostje? Nedvomno je bil najboljši igralec nadarjeni Tone Lah v vlogi glavnega akterja sluge Pomet. Svojim vlogam so bili kos še Zurbij v vlogi zapitega sluge Bokčila, Završnik (Maro), Lah M. (sluga Popiva), od ženskih vlog pa Smolnikarjeva (Petroniela) in Lahova (Pera, Marova nevesta), medtem ko za ostale vloge lahko trdimo, da so bile precej medlo kreirane. Posebno velja to za naslovno vlogo, ki ji igralec Cibašek ni bil dorasel in za Lavro (Drolčeva), ki s svojo afektirano izgovorjavo ni učinkovala. Režiser tovariš Jezeršek je imel verjetno dosti težav, saj je imel same mlade igralce. Uprizoritev pa je bila še dokaz, da so potrebni za starejše vloge starejši, izkušenejši igralci, ki se že glasovno razlikujejo od mlajših.

Scena je bila enostavna, a dovolj prepričljiva, posebno, če upoštevamo težave, ki vedno spremljajo amaterske odre.

Postani član

Prešernove družbe

Z. F.

S. Šimenc

Koncert slepih v Kranju

Ne vem, če je kdaj kakšna prireditelj pustila v poslušalcih toklo topli in plemeniti čustev, kot jih je koncert oskrbovancev Doma slepih iz Stare Loke. Koncert so izvajali ljudje, katerim je mrak osenčil pogled, ki pa vseeno najdejo, posebno v glasbi in petju, toliko tolažbe in čustvene lepote, da morejo udano prenašati usodo, ki jim je bila tako kruta. Posebno veselje čuti, ko dobi to njihovo prizadevanje in napor, bodisi v glasbi ali v kakem drugem delu, priznanje.

Na koncertu je nastopil moški, mešani in ženski zbor, nakar so sledile klavirske in pevske solistične točke, harmonika, citraški kvartet in nazadnje še šramel - kvintet.

Kar daje pevskim zborom poseben poudarek je to, da pojo vsi zelo ubrano, intonačno čisto, z lero in smiselno interpretacijo. Zlasti je treba poudariti izredno prefinjen čut, ki ga imajo pevci za ritem. To je posebno dokazal tudi citraški kvartet. Nikjer ni bilo zastajanja ali prehitavanja, kot bi stal pred njimi najboljši dirigent. Prijetno smo bili presenečeni tudi ob izvajanju solističnih točk, tako pevske kot klavirske. Obe solistički imata prijeten mehak in tonel glas, ki je zlasti prišel do izraza pri mezosopraniški, ko je nela Chopenov »Želja« (Gledala bi vanje vse noči). Tudi interpretacija

Čajkovskega »Zalostna« na klavirju, nas je globoko ganila. Pohvalno je treba omeniti še izvajanje solističnih točk na harmoniki in nastop šramel kvinteta, posebno ko je spremljal Volaričev »Slovenske mladence«, kjer je prišel ženski zbor s svojo tonalno in lepimi glasovi do polnega izraza.

Koliko napora je bilo, da je koncert tako izredno uspel, se je nam, ki tega podrobnega in uspešnega dela ne poznamo, težko predstavljati. Zato smo prav iz srca hvaležni oskrbovancem Doma slepih za lep glasbeni večer.

S.

Baletni večer na Jesenicah

Koncertna direkcija Slovenije v Ljubljani je priredila v soboto zvečer v Mestnem gledališču na Jesenicah »Baletni večer«, ki so ga izvajali solisti baleta ljubljanske opere Breda Smidova, Tatjana Lipušekova, Lidija Lipovževa, Stane Polik in Janez Miklič. Občinstvo, ki je bilo močno navdušeno nad izvajanjem plesov posameznih mojstrov, je hvaležno koncertni poslovalnici za organiziranje tega večera. Nastopajoče je nagrajevalo z burnim ploskanjem in jih obdarilo s šopki nageljnov. Poleg koncertni direkciji v Ljubljani in zastopstvu Koncertne poslovalnice na Jesenicah gre zahvala tudi Zvezi kulturno prosvetnih društev v Radovljici, ki je dosedaj finančno podprla vse tovrstne prireditve. Želja Jeseničanov je, da bi se v okviru Ljudskega odbora mestne občine Jesenice osnovala stalna koncertna poslovalnica, ki bi ob finančni pomoči LOMO prirejala še pogostejše podobne večere in skrbela za prepotrben kulturni užitek Jeseničanov, ki so zaradi oddaljenosti od ljubljanske mnogokrat prikrajšani. S tem bi odigrala važno vlogo tudi pri vzgajanju jeseniške koncertne publike.

U

nihče ravnati. Zasekali so cesto in železnico na več mestih, podril telefonsko napeljavno in ob deseti uri udarili na graničarsko postojanko v Mojstrani. Zaradi izdaje se je napad na močno utrjeno postojanko ponesrečil in tako je stal upor na pol poti. Ob zori je odhajalo z Dovjega v Karavanke skozi naletavajoči sneg okrog sto upornikov, v Mežaklijo pa jih je šlo iz Mojstrane okrog 50. S seboj so vodili ujete orožnike.

Ker je bil upor na Dovjem in v Mojstrani osamljen (bil je samo še v Bohinju), razumljivo ni mogel uspeti tako, kot je bil zamišljen. Nemci so imeli kaj lahko opravilo, ko so v naslednjih dneh divjali po vaseh in se ozirali po bencinskih cisternah, ki so grozeče stale na cesti. Upor so zadušili v krvi, saj so že v naslednjih dneh zaprli nad 80 ljudi, od katerih se jih 32 ni nikdar več vrnilo v domačo vas.

Svet za prosveto in kulturo pri ObLO Podnart uspešno izpolnjuje sroje naloge

Posebno skrb je Svet za prosveto in kulturo pri Ljudskem odboru v Podnartu posvečal šolstvu. Letos je omogočil, da so šolska poslopja, ki so bila že v slabem stanju, popravili in obnovili. V Ljubnem so dozdolali še eno učilnico, v šolske prostore napeljali vodovod in uredili ostale naprave. Tudi na šoli v Ovislavi so popravili vodovod in streho ter prebelili notranje prostore.

Se več skrbi pa je Svet posvetil kulturnemu življenju v občini, ki se razvija v dveh društvih, v Ljubnem in v Podnartu. V preteklem letu so imeli v Podnartu 26 prireditev in sicer: 17 gledaliških predstav, več predavanj, koncertov in drugih prireditev. Vsekakor je to, če upoštevamo težke delovne pogoje na vasi, velik uspeh.

Tudi v telesni vzgoji, ki jo

sistematično gojita obe društvi, so v tem letu zaradi prizadevnosti vaditeljskega kadra dosegli vidne uspehe, posebno na samostojnem telovadnem nastopu v Ljubnem. Morda bi bilo pametno prenoviti omenjeni društvi, ki sedaj pod naslovom »Partizan« zajemata vso kulturno in telesno-vzgojno življenje občine, v kulturno in telesno-vzgojno društvo. S tem bi verjetno pridobili več aktivnih sodelavcev in olajšali delo posameznih sekcij.

Pozornost so posvetili tudi splošni in strokovni vzgoji mladine. Preteklo sezono so imeli dva tečaja, enega za žensko mladino o zdravstveni vzgoji (v okviru RK) in I. letnik kmetijsko-gospodarske šole.

Ker je bilo delo društva v Podnartu oteženo in omejeno zaradi neprimernih prostora,

so začeli letos preurejati kulturni dom. Za gredbeno dela so doslej porabili že nad 3 milijone 400.000 dinarjev. Te dni ga pokrivajo in ko bo dom popolnoma urejen, bo v Podnartu kulturno življenje gotovo še bolj živahno.

Jesenice

V sredo popoldne je bila prva interna produkcija jeseniške glasbene šole. Na produkciji so nastopili gojenci klavirja, violine in violončela iz obeh razredov ter šolski pionirji pevskega zbora. Produkcija, ki je lepo uspela, je dala priznanje predavateljem zbora šole ter prikazala nivo znanja gojencev, ki je šolji lahko v ponos. Zanimanje za interne produkcije je veliko in naj bi bile iste v bodoče v kaki dvorani in ne v šolskem razredu.

Gostovanje ljubljanske Drame v Kranju

G. B. Shaw: PYGMALION

V vrsti slovitih mojstrov komedije, ki so prodrli v svet velikega, genialnega smeja je od Aristofana dalje zadnji člen angleški dramatik George Bernard Shaw. Gledališče, ki naj razvija in svoji publiki posreduje živi stik s svetovno dramsko književnostjo vseh časov, v svoji repertoarni politiki ne more prezreti ujedljivega Irca, ki je tako dolgo in tako suvereno obvladal evropski oder, da je zasenčil celo svojega nordijskega vzornika Ibsena. Tudi v programskih načrtih Prešernovega gledališča se je ponovno pojavilo Shawovo ime, le do odrske ostvartitve ni prišlo. Tako je sedaj slučajno in le delno (z eno samo predstavo) zamašila to vrzel ljubljanska Drama, ki je gostovala v Kranju s Shawovo komedijo »Pygmalion«.

Najbolj izrazita lastnost človeškega in pisateljskega značaja našega avtorja je popolna odsotnost spoštovanja sleherne avtoritete in vseh družbenih tabujev ter obzirov. Z žgočim sarkazmom in jedkim zasmehom, začimljenim z duhovitimi paradoksi, se Shaw vse svoje, nenavadno dolgo življenje v nešteti komedijah in dramah bori proti socialni laži, ponarjanju in prikrojevanju zgodovine. S krepkim zamahom bije po viktorijanski dobi, razgalja zlagano moralno srednjega stanu in hinavsko licemerstvo angleškega puritanca. Toda Shaw vkljub svojemu mrzlemu in zaničljivemu tonu ni samo rušilec, ki neprizanesljivo trga ustaljeni moralni in etični kodeksi ter podira zlagane ali okostenele življenjske ideale. V vsem svojem življenjskem delu je njegova, v jedru skoraj mrko resna osebnost usmerjena v sprostitve in stvariteljski razmah vseh dobrih nagonov človeške narave. Žal v starem Fabijevcu preveč pogosto socialni agitator izpodrine pisatelja. Dramska umetnina se mu čisto izrodi v zgolj igrivo retorično smešenje in pridigarstvo dociranja.

Komedija »Pygmalion« kaže vse značilne lastnosti Shawove dramatike, dobre in slabe. Naslov si je pisatelj izposodil iz antične bajke, Pygmalion, kralj z otoka Cipra, je izklesal čudovit slonokoščen kip mlade deklice, se v svoj kiparski izdelek zaljubil in bridko trpel, dokler se ga ni usmilila boginja Afrodita in kip oživila. Toda junak Shawove komedije, učenjak Higgins, ustvari iz zamazane predmestne ulične cvetličarke človeka, lepo in ljube

bezni vredno žensko. Kot Pygmalion, se bo tudi on poročil z ženo, ki jo je sam ustvaril. Le da se znameniti učenjak krčevito otepa sleherne človeške in socialne odgovornosti do bitja, ki ga je zgolj zaradi zanimivega poskusa in denarne stave potegnil iz predmestnega blata. V zakon z Elizbo bo zadržal proti volji in krepko remorkiran od privajenosti na dekleta in skrbce mamice.

Značilna Shawova ironija je skrita v dvoumnosti naslova komedije. Higgins ni Pygmalion, samo domišljja si, da je on stvarnik lepote, ki jo oživlja božanski dih ljubezni. Le obrtnik je, brusar, ki je večje obrusil čisti diamant, pobran v blatu velemesta.

Prav v lepem liku razcapane cvetličarke se jasno zrcali najbolj skrito bistvo pisateljskega značaja, globoka vera v neuničljivo moč dobrega v človeku.

Ob zgodbi cvetličarke, ki jo je v nešteti in ahačkah povzela epigonska dramaturgija (Scampolo, Peg itd.) in filmska industrija s štorijami o bogatih šefih in ubogih tipkaricah, je Shaw nanizal galerijo plastičnih likov angleške visoke družbe na predvečer prve svetovne vojne. Tu je neizogibni rekvizit angleške komedije — upo-

kojeni častnik iz kolonij, družina obubožanih snobov ter z neskončno tenkimi potezami rahle ironije slikana podoba avtentične dame. Ob njih sprosti Shaw svojo irsko napačnost in žolčnost, vzge slepeč ognjemet pekočih bodic in duhovitih paradoksov, pa tudi z ide s Higginsovimi tiradami v retorično agitatorja in filozofiranje ljudskega govornika iz Hyde parka.

Vladimir Skrbinšek, ki je komedijo režiral, ima v ljubljanski Drami skoraj nekaj monopol za uprizorjanje Shawa, saj so pisateljevi rezonerji tako rodni njegovi izrazito rezonerski igralski naturi. To bo tudi razlog, da s Shawom vred z ide v govornišvo — prečesto dopušča igralcem direktno igranje v publiko. Ob nastanku komedije je imel tak koncept še svoje upravičenosti, danes, štideset let kasneje, pa je mnogo navideznih vrednot, v katere se pisatelj zaganja, že temeljito prevrednotenih in to ne samo pri nas. V teh okoliščinah se deklarativni način igranja pread izrodi v iskanje cenčnih učinkov. Predstavo odvijala režiser v dokaj živahnem ritmu, le v četrti sliki se je med gladko tekoče kolesje zataknila nekakšna koklja, ki je dinamiko tega dejanja močno zavirala. Žal gostje niso pripeljali s seboj scene opreme ljubljanske uprizoritve in so predstavo v Kranju opremili z zavesami in slučajno zbranim pohištvo.

kar pa ni moglo ustvariti vzdušja do vratu zapete kongursativne viktorjanske Anglije.

Elizo Doolittlovo, cvetličarko, ki postane dama, je realizirala Tina Leonova. Dala je bogato pastelno podobo, v kateri se ne nehno preliva in prepleta plahost in draž nepokvarjenega dekleta z jezikavo odrezavostjo predmestne frklje. Tudi v njeni dami smo čutili, da je ostala človeška vsebina bitja nespremenjena in le v zunanjih oblikah oplemenitena.

Bojevitega nasprotnika vsega ustaljenega in razrednega, uskoška Higginsa, nosilca Shawovih obloz, je z veliko neposrednostjo in sproščenostjo zaigral Stane Potokar. Manj izrazita je ostala druga komponenta značaja, življenjska nepravilnost in zaverovanost v svoje delo in ideje, kakor tudi velika sebičnost slovečega učenjaka. Polkovnika Pickeringa, družabnika pri svojskem poizkusu, je postavil Lojze Drenovec s privlačno zanesljivostjo. Bil je tipični angleški gentleman zelo dobrih manir in praznega srca.

Mihaela Šaričeva je znova dokazala, da je prva dama slovenskega gledališča. Dostojanstveno Higginsovo mater je podala z izredno kultivirano in umerjeno igro. Podoben je igralski koncept Elvire Kraljeve za gospo Pearceovo, gospodinjjo v Higginsovem domu.

Pavle Kovič je z Elizinih

Fra

GLAS GO

„Kmečka knjiga,, je izdala prijetno čtivo

Poleg knjig Prešernove družbe smo pred kratkim dobili tudi knjižno zbirko založbe »Kmečka knjiga«, ki obsega štiri broširane — a okusno opremljene zvezke.

Obsežni Koledar za leto 1955 vsebuje poleg koledarskega dela, ki ga je ilustriral Ivo Seljak — Čopič, še literarno — umetniški, slovstveno — zgodovinski, splošno zgodovinski, zemljepisni, prirodoslovni in tehnični del. Najvažnejši in za kmečkega človeka najzanimivejši pa so gotovo sestavki o živinoreji, sadjarstvu in poljedelstvu, ki zaključujejo tektovni del koledarja.

Prvi zvezek Zgodovine slovenskega naroda je po dolgih desetletjih, kar je izhajala Grudnova Zgodovina, ki so jo po naših kmečkih domovih radi prebirali, prva kolikor se pač da poljudno napisana študija o življenju naših prednikov in o okoliščinah, v katerih so živeli.

Letošnji zvezek obravnava obdobje pred naselitvijo Slovencev v sedanji domovini in naselitev. Napisal ga je univ. prof. dr. Bogo Grafenauer. V tem zvezku zgodovina ni prika-

zana kot navajanje suhih zgodovinskih dogodkov in letnic, ampak kot živahno pisan prikaz okoliščin, ki so določene zgodovinske dogodke povzročile, zakaj dobra je lahko samo tista zgodovina, ki zgodovinske dogodke tudi pojasnjuje, ne pa samo našteva.

Naši kmetijski strokovnjaki dr. Marijan Pavšič, ing. Oton Muck, ing. Erik Eisel in ing. Jože Ferčec so napisali poljudno knjigo »Pomenki o krmiljenju živine«. V njej so obsežna poglavja o normah in obrokih krmiljenja domačih živali, ki bodo našemu kmetu zelo koristni.

Leposlovni del zbirke tvori knjiga »Nevidna steza«, ki vsebuje dve noveli iz mračnih dni okupacije in osvobodilne borbe. V sočnem jeziku in z rutino močnega pripovednika jo je napisal Ignac Koprivce.

Prihodnje leto zbirka »Kmečke knjige« ne bo več izšla, ker so se s Prešernovo družbo domenili o združitvi obeh knjižnih zbirk, le Zgodovina slovenskega naroda bo še (predvidoma šest let) izhajala pri založbi Kmečka knjiga.

Kino

Kino »Storžič, Kranj: 24. do 26. dec. angleški film »Pikova dama« (po romanu Aleksandra Puškina), v petek ob 16. in 18. uri, v soboto in nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. 25. dec. ob 21. uri premiera danskega

filma »Ni še prepozno«. 31. dec. do 2. jan. amer. film »Sestrična Rahela«. Predstave: 31. dec. ob 16. in 18. uri, 1. in 2. jan. ob 15., 17., 19. in 21. uri. 2. jan. ob 21. uri amer. film »Veliki valček«. 3. do 5. jan. ameriški film »Dvojno življenje«. Centralna jugoslovanska kinoteka predvaja od 2. do 5. jan. mladinske barvne filme: 2. jan. ob 10. in 13. uri »Guliverjevo potovanje«. 3. jan. ob 9. in 14. uri »Snežuljčica«. 4. jan. ob 9. in 14. uri »Čarobni konjiček«. 5. jan. ob 9. in 14. uri »Oliver Twist«. Vstopnina za mladino 20 din, za odrasle 40 din.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 25. dec. nemški film »Tromba« (samo danes), ob 16. in 20. uri. 26. dec. »Pikova dama« ob 10., 18. in 20. uri. 1. in 2. jan. ob 17. in 19. uri danski film »Ni še prepozno«. 1. in 2. jan. ob 15. uri amer. film »Veliki valček«. Kinoteka predvaja od 2. do 5. jan. naslednje filme: 2. jan. ob 9. uri »Snežuljčica«, 3. jan. ob 10. in 15. uri »Čarobni konjiček«, 4. jan. ob 10. in 15. uri »Guliverjevo potovanje«, 5. jan. ob 10. in 15. uri »Oliver Twist«.

Kino »Krvave, Cerklje: 25. in 26. decembra indijski film »Aandhyan (Neurje)«. 29. in 30. dec. nemški film »Glas drugega«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri in ob sredah in četrtkih ob 19. uri.

Prizor iz angleškega filma »Pikova dama«

61. KOLO jugoslovanske loterije

Srečke, ki se kon- so zadele do- čujejo s spodaj biten dinarjev označenimi štev.

4190	6000.—
4910	6000.—
8750	8000.—
1860	10.000.—
0663040	300.000.—
1	100.—
5681	10.100.—
36951	50.100.—
77721	50.100.—
0663041	10.100.—
063	2000.—
3833	5000.—
6833	6000.—
74	500.—
2774	4.500.—
0596924	10.000.—
0995	4000.—
5255	5000.—
6085	8000.—
3255	30.000.—
0596925	200.000.—
6	100.—
76	400.—
86	400.—
876	3400.—
1506	5100.—
0596926	10.100.—
0596986	10.400.—
57	300.—
9787	4000.—
0627907	10.000.—
0672057	10.300.—
0589687	500.000.—
98	1000.—
67598	101.000.—
0589688	10.000.—
0428098	11.000.—
0627908	200.000.—
0672058	200.000.—
9039	4000.—
9499	4000.—
4859	20.000.—
0627909	10.000.—
0672059	10.000.—
0663639	10.000.—
0428099	1.000.000.—

Skupno je bilo izžrebanih 304.488 dobitkov in šest premij v vrednosti 80 milijonov dinarjev; v zneskih za izžrebani dobitki že

★ šport ★ šport ★ šport ★

V Bohinju so obnovili sankališče

Pred prvo svetovno vojno je bilo pozimi v Bohinju zelo živahno. Tu je bila ena največjih športnih naprav tistih časov na Gorenjskem. Nad dva kilometra dolgo sankališče z višinsko razliko skoraj dvesto metrov, je bilo ob nedeljah prizorišče nešteti tekmovalcev. Iz Trsta, Gorice, Ljubljane in drugih krajev je prihajalo v Bohinj vsako nedeljo več vlakov sancačev, ki so našli na vzorno urejenem sankališču dovolj razvedrila.

Po prvi svetovni vojni pa je glavni vir nedeljskih obiskovalcev sankališča (Tržačani in Gorici) usahnil, sankališče pa je počasi preraslo grmovje. Začelo je samevati.

Letošnjo jesen pa je turistično društvo Bohinj ob podpori občinskega ljud. odbora Bohinjska Bistrica, sankališče uredilo in ga pripravilo za sankanje. Ze letošnjo zimo predvidevajo vrsto tekmovalcev, s posebno razstavo pa nameravajo vzbuditi primerno zanimanje za sankanje. Lepo urejeno sankališče bo najbrž privabilo številne ljubitelje belih poljan, brž ko bo zapadel sneg.

Bo „Partizan“ v Podbrezjah res prenehal z delom?

V letih po osvoboditvi je začelo v Podbrezjah pestro fizikurno udejstvovanje, ki je že imelo lepe tradicije iz predvojnega časa. Vrhunec in največ uspehov pa je društvo doseglo v letu 1952 in 1953, ko je priredilo vrsto uspešnih telovadnih in

Ženska vrsta TVD »Partizane« iz Podbrezj

športnih prireditev v Podbrezjah in okolici. Marljivi vadi- telji in vadiateljice v društvu so delali z voljo in veseljem, zato uspehi niso izostali.

Toda delo in še večje uspehe društva pa je v lanskem juliju nenadoma prekinil spor, ki je nastal po nepravilni oceni dela društva in njegovega odnosa do obč. ljudskega praznika leta 1953 v Naklem. Takrat je namreč vodstvo obč. organizacij v Naklem društvu zaradi negre- verjenih in netočnih izjav na- pravilo krivico, ki je društvo prireditve občinskega praznika, kar pa ni bilo resnično. Vadi- telji in članstvo društva so bili ob taki oceni društva povsem razumljivo vznemirjeni in pri- zadeti. Niti izredni, niti redni letni občni zbor društva nista mogla doseči ponovno tiste vo- lje in veselja do dela v »Par- tizanu«, kakršno je bilo preje. Tako v letu 1954 društvo splon ni delovalo in ni priredilo no- bene prireditve.

Tako nadaljevati pa ni prav. Upamo, da bodo podjetni in marljivi podbreški fizikurni- ki in telovadci sedaj ob letnem občnem zboru zopet prijeli za delo in da ne bodo dovolili, da »Partizan« v Podbrezjah prene- ha z delom, orodje propade, uspehi zadnjih let pa pridejo v pozabo.

Fe.

USPELA AKADEMIJA

Mnogo obetajoče TVD »Par- tizane« iz Stražišča je v čast dneva JLA priredilo dne 17. decembra ob 20. uri v svojem do- mu nadvse uspešno akademijo.

Nastop ženske dece, pionir- jev, pionirk, mladincev in mla- dink, ki so svoje vaje zelo skladno izvajali — nadvse pri- srčen je bil nastop ženske dece s punčkami ter pionirk z žoga- mi — je dokazal, kako koristni so cilji telesno - vzgojne orga- nizacije. Krepitve telesa, zdra- vo razvedrilo za šolski pouk in delo doma, osnovni pojmi di- scipline in reda, je glavna na- loga telesno - vzgojnih društev. Tega se v celoti zaveda TVD »Partizan« Stražišče, zato je že- leli, da bi starši v čim večjem številu dovoljevali svojim otro- kom redno posejanje prepotreb- ne telovadbe.

Z otvoritvijo novega doma je pričelo število članstva pri TVD »Partizan« Stražišče iz dneva v dan marširati. S po- poro nekaj starejših članov ter požrtvovalnega vadijskega zbora je uspelo društvu prire- diti pestro akademijo, na kateri je bilo opaziti pri vajah mla- dincev na drugo že težke pr- vine.

Potrebujejo novo telovadnico

Telovadno društvo »Partizan« Selca je edini v Selški dolini, ki ima zajeto skoraj vso mladi- no iz bližnje okolice. Pred ted- nom dni je obiskal društvo re- publiški instruktor telovadbe. Izredno ga je začudilo, ko je našel toliko mladine skupaj in tako trdno voljo do dela.

Društvo samo bo lahko vzgo-

jilo disciplinirano, zdravo in krepko mladino. Vse to pa bo mogoče doseči le s pravilnim vodstvom te mladine. Letos bo društvo organiziralo okrajno prvenstvo v vseh panogah smu- čanja. Verjetno bo imelo to velik pomen za vse prebivalce Selške doline, ki so zelo navdu- šeni za zimski šport. S trdno voljo in delom bo društvo na ta način pridobilo še nove čla- ne. Uprava društva bo s svojim delom dokazala, da lahko pri- pravi tudi večja tekmovanja

ter bo tako upravičila zaupanje članstva kakor tudi Zveze, ki je v zadnjem času vsaj delno prisločila na pomoč z denar- nimi sredstvi. Seveda se dru- štvo bori z velikimi težavami, ker se nima zadosti telovadnega orodja, še težji problem pa je prostor za telovadnico, ker mo- rajo člani sedaj telovaditi v dvorani Mladinskega doma, ki pa je neprimerna. Zato bi bilo potrebno, da začneta o tem raz- mišljati ObLO in okrajna zve- za »Partizana«.

Občni zborosrednjega športnega društva

V nedeljo, 26. decembra ob 9. uri dopoldne bo v kino dvorani Storžič v Kranju ustanovni občni zbor osrednjega športnega društva mest. Kranja. V novo društvo se bodo vključili vsi doslej v Kranju aktivni športni klubi. Pripravljalni odbor vabi vse člane klubov, prijatelje športa in prebivalce mesta Kranja, da se ustanovnega ob- čnega zbora polnoštevilno udele- že!

„KOTEKS“

odkupi po svojih zbiralnicah in kmetijskih zadrugah svinjske kože po din 200 za kg za nepoškodovano domačo kožo. — Kmetovalci, klavnice, odrte vse prašiče in od- dajte kožo najbližji zbiralnici »KOTEKSA«, ki Vam plača najvišjo dnevno ceno.

Pozor!

Podjetja — Ustanove — Potrošniki

Kauče, fotelje, otomane, žimnice, zavese, tapeti- ranje avtomobilov, obla- ganje tal z linolejem ali gumo itd.

Vam hitro in kvalitetno izdela

Konjske vprege, delovna zaščitna sredstva, torbice, nahrbtnike itd. ter razna popravila

Vam solidno in po naj- nižji ceni napravi

Tapetništvo - sedlarstvo

Radovljica Mestni trg 3

Okrajni ljudski odbor Kranj, Uprava za gozdarstvo

išče uslužbenca za finančno knjigovodstvo

Plača po uredbi. Prednost imajo kandidati s po- poldno srednješolsko izobrazbo z ali brez prakse. Nastop službe takoj!

OLO Kranj, Uprava za gozdarstvo

Grosistično trgovsko podjetje »ŽIVILA« Kranj, sprejme v službo dve blagovni knjigovodkinji. Nastop službe takoj. In- teresenti naj se zglase osebno na upravi podjetja, Gorenja Sava štev. 11

objave - oglasi

GLEDALIŠČE

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 26. dec. ob 16. uri: — Izven in za podeželje — Sa- royan, Sartre — »Glejte, Ame- rika«! Mladini prepovedano. Sreda, 29. decembra ob 17. uri: Premiera — Izven — Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantine«. Bajka v štiri- rih dejanjih.

Četrtek, 30. decembra ob 16. uri — Izven — Oscar Wüchner. »Pastirček Peter in kralj Bri- ljanine«.

Petek, 31. decembra ob 15. uri: Zaključena predstava za te- ren Huje. Oscar Wüchner »Pa- stirček Peter in kralj Briljan- tine«. Prihod dedka Mrzala! Sobota, 1. januarja 1955 ob 22. uri: Izven — Saroyan, Sartre »Glejte, Amerike«! Mladini prepovedano.

Nedelja, 2. jan. ob 12.30 uri: Zaključena predstava za to- varno Pletenina v Kranju. — Oscar Wüchner »Pastirček Pe- ter in kralj Briljantine«. Pri- hod dedka Mrzala! Ob 16. uri: Izven in za pode- želje. — Oscar Wüchner »Pa- stirček Peter in kralj Briljan- tine«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 25. decembra ob 18.30 uri: Tijardovič: Mala Flora- mye. — Opereta. Nedelja, 26. dec. ob 14.30 uri: Tijardovič: Mala Floramye. — Zveze z vlaki ugodne.

DPD »SVOBODA« KRANJ

V nedeljo, 28. decembra ob 18. uri: T. Cufar: »Polom«. V zgornji dvorani Sindikalnega doma. Prodaja vstopnic dve uri pred predstavo.

MALI OGLASI

Prodam stavbno parcelo na Polici pri Kranju. — Naslov v upravi lista.

Nartnik Janez, Primskovo 54 sporočam, da nisem plačnik dolgov svoje žene Jožefe Nart- nik.

Prodam skoraj nov voz (kim- pež) — Ivana Šilar, Kokrica 97, Kranj.

Kdo bi me naučil strojepisja v Kranju — ponudbe na upra- vo lista.

Vajenca za tapetniško obrt sprejme takoj tapetništvo Ra- dovljica, Mestni trg 3.

OBJAVI

OBJAVA

Trgovinska zbornica okraja Kranj obvešča potrošnike, da bodo vse trgovine (razen mle- karnic, pekarij, mesnic in tra- fik) dne 3. januarja 1955 zaradi letnih inventur ves dan zaprte. Vse prodajalne pa bodo odprte v normalnem poslovnem času dne 31. decembra t. l.

Trgovinska zbornica Kranj

SLUŽBO DOBJLO:

Dva skladiščnika z najmanj dveletno prakso; dva mezdna knjigovodja z ali brez prakse; dva materialna knjigovodja; en administrator z večletno prakso in po možnosti z znanjem stenografije; več gradbenih tehni- kov s prakso ali brez prakse; več gradbenih delovodij s pra- kso ali brez prakse na visokih,

nizkih in industrijskih zgrad- bah; več gradbenih inženirjev s prakso ali brez prakse; kalku- lant z najmanj petletno prakso, ki mu je zajamčeno komfortno stanovanje vseljivo v januarju; analitik z najmanj petletno prakso, ki mu je zagotovljeno stanovanje.

Pismene ponudbe poslati na naslov: Splošno gradbeno pod- jetje »Primorje« Ajdovščina.

Umrl je v 72. letu naš dobi- rož, oče, tast, ded

HANZLOWSKY MIROSLAV

višji gozdarski tehnik v pokoju. Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 24. decembra 1954 ob 16. uri iz mrliške veže na kranjskem pokopališču.

Zaluječi

Grosistično trgovsko podjetje

„Živila“ - Kranj

obvešča vse svoje cenjene od- jemalce, da bo v skladiščih let- na inventura, 29., 30. in 31. de- cembra in se v tem času blago ne bo izdajalo.

OBVESTILO

Ponovno sporočamo, da so knjižne zbirke Prešernove druž- be pošle. Zato za letos ni več možno upoštevati prijav novih članov, pač pa šele za prihodnje leto. Da pa ti interesi ne bi ostali brez vsake knjižne zbirke priporočamo, da se naroče na knjižno zbirko Kmečke knjige.

V tej zbirki so naslednje knjige:

1. Koledar Kmečke knjige za leto 1955
2. Ignac Koprivce: Nevidna steza
3. dr. Bogo Grafenauer: Zgodovina slovenskega naroda
4. Pogovori o krmiljenju

Cena zbirki je 300 din in se naroča pri KMEČKI KNJIGL. Ljubljana, Miklošičeva c. 6.

DA NE BI OSTALI PRIHODNJE LETO BREZ KNJIŽNIH ZBIRK PREŠERNOVE DRUŽBE, KAKOR SO TISOČI LETOS, VABIMO VSE, DA SE TAKOJ VPIŠETE V ČLANSTVO.

Prešernova družba